

3. ECONOMIA ESPANYOLA⁵⁰

Els principals aspectes de l'anàlisi de l'economia espanyola es desenvolupen en els següents apartats: evolució econòmica, sectors productius, demanda interna i sector exterior, inflació i política monetària i anàlisi del sector públic.

⁵⁰ En aquest apartat es fa un recull d'aquells aspectes sobre economia espanyola destacats per la Memòria sobre la situació socioeconòmica y laboral de España en 2001 (pàg. 23-174), aprovada en la sessió extraordinària del Ple del CES del Regne d'Espanya celebrat el 29 de maig del 2002.

3.1. EVOLUCIÓ ECONÒMICA

El creixement de l'economia espanyola de l'any 2001 s'insereix dins el comportament cíclic del conjunt d'economies occidentals, on s'ha constatat el final de la fase expansiva iniciada a partir de la segona meitat dels noranta. Així, durant l'any 2001 es va registrar una moderació del creixement del PIB, que va ser del 2,8%, 1,3 punts percentuals inferior a la taxa de creixement que va tenir el 2000 i la menor del darrer quinquenni. Malgrat aquesta desacceleració, va seguir tenint, per setè any consecutiu, un creixement diferencial positiu amb la mitjana de la UE (vegeu quadre I-10).

QUADRE I-10.

Quadre macroeconòmic, 1998-2001 (taxes de variació interanual)

Conceptes	1998	1999	2000	2001(e)
PIB i agregats				
Producte interior brut	4,3	4,1	4,1	2,8
Consum privat nacional	4,5	4,7	4,0	2,7
Consum públic	3,7	4,2	4,0	3,1
Formació bruta de capital fixo	9,7	8,8	5,7	2,5
Béns d'equip	13,3	7,7	4,8	-2,2
Construcció	9,1	9,0	6,2	5,7
Demanda interna (1)	5,7	5,6	4,2	2,8
Exportació de béns i serveis	8,2	7,6	9,6	3,4
Importació de béns i serveis	13,3	12,8	9,8	3,7
Promemòria				
PIB a p. constants (2) (milions d'euros)	486.746	506.844	527.613	542.166
PIB a p. corrents (milions d'euros)	527.954	565.483	608.787	650.193
Preus i costos				
Deflació del PIB	2,4	2,9	3,4	3,9
Preus de consum (desembre)	1,4	2,9	4,0	2,7
Costs laborals unitaris nominals totals	2,2	2,3	2,4	4,0
Mercat de treball				
Variació de l'ocupació	3,4	4,6	4,7	2,0
Taxa d'atur	18,8	15,9	14,1	13,0
Sector exterior (saldo en % del PIB)				
Comercial	-3,5	-5,1	-5,9	-5,4
Compte corrent	-0,5	-2,3	-3,1	-2,6
Compte corrent i de capital	0,6	-1,2	-2,3	-1,7
Necessitat de finançament AP, % PIB				
Administracions públiques totals	-2,5	-1,1	-0,3	-0,0
Administracions públiques centrals	-2,1	-1,1	-0,6	-0,4
Administracions territorials	-0,3	-0,2	-0,3	-0,4
Seguretat Social	-0,1	0,2	0,5	0,8

(e) Estimacions.

(1) Aportació al creixement.

(2) Any base 1995.

Font: INE i Ministeri d'Economia i Hisenda, Síntesi d'Indicadors.

Per comunitats autònomes varen créixer per sobre de la mitjana estatal: Balears, Canàries, Cantàbria, Castella-La Manxa, Catalunya, Comunitat Valenciana, Extremadura, Madrid, Múrcia i Navarra.

Aquesta desacceleració del PIB va ser a conseqüència sobretot de la moderació del creixement de la demanda interna, per la desacceleració de la despesa en consum final de les llars que va créixer un 2,7% enfront del 4% de l'any anterior, a causa del menor creixement de la renda disponible de les famílies per la menor creació de llocs de treball, moderació salarial i incertesa en el comportament del mercat de valors que va afectar negativament la riquesa financera de les famílies.

La formació bruta de capital fix en béns d'equip va retrocedir un 2,2%, mentre que la formació bruta de capital fix en construcció va créixer a un ritme del 5,7%, principalment pel creixement de la inversió en obres d'infraestructures.

L'aportació negativa de la demanda externa fou similar a la de l'any anterior, reducció del 0,1% enfront del 0,2%.

Totes les branques d'activitat experimentaren una clara desacceleració al llarg del 2001: l'activitat primària va retrocedir un 0,3%, el sector industrial va passar d'un creixement del 4% el 2000 a tan sols del 2,2%, la construcció fou el sector que va mantenir la taxa de creixement més alta amb un 5,5%, i l'activitat terciària va créixer a un 3,3% enfront del 3,9% de l'exercici anterior (vegeu quadre I-11).

QUADRE I-11.

**Activitat, ocupació i productivitat per sectors,
1999-2001 (taxes de variació interanual)**

Sectors	1999			2000			2001		
	PIB real	Ocupació	Productivitat (1)	PIB real	Ocupació	Productivitat (1)	PIB real	Ocupació	Productivitat (1)
Total	4,1	3,7	0,4	4,1	3,1	1,0	2,8	2,4	0,4
Agricultura	-5,0	-2,7	-2,3	1,5	-2,2	3,7	-0,3	0,2	-0,5
Indústria (2)	3,0	2,9	0,1	4,0	3,3	0,7	2,2	1,3	0,9
Construcció	8,7	10,5	-1,8	6,3	6,9	-0,6	5,5	5,2	0,3
Serveis	4,2	3,6	0,6	3,9	3,0	0,9	3,3	2,5	0,8

(1) Taxa de variació del PIB real-taxa de variació de l'ocupació, aquest últim mesurat per llocs de treball equivalents a temps complet.

(2) Inclou energia.

Font: INE, *Contabilidad Nacional Trimestral de España*.

Això va fer que hi hagués una menor creació de llocs de treball, 336.000 llocs creats, amb un creixement del 2,4%, mentre que l'any anterior se'n crearen 480.000. Per sectors això es va deure principalment al sector industrial, que va passar de generar llocs de feina a un ritme del 3,3% a tan sols un 1,3%. El sector de la construcció ho va fer en un 5,2% (2,8 punts percentuals superior al conjunt de l'economia). El sector primari va

tenir una creació pràcticament nul·la, però almenys no va destruir llocs de feina, com havia passat els dos anys anteriors.

Per comunitats autònomes varen créixer en ocupació per sobre de la mitjana estatal: Andalusia, Cantàbria, Comunitat Valenciana i Madrid.

L'evolució conjunta de PIB i ocupació expliquen el comportament de la productivitat, que presenta un lleuger creixement del 0,4% el 2001. A nivell sectorial se situen per sobre la indústria i els serveis. Per comunitats autònomes cal destacar el creixement negatiu de la productivitat a Andalusia, Cantàbria i Madrid, així com que Balears és la que registra el creixement més alt.

Tot això s'emmarca en un context de política monetària expansiva adoptada pel Banc Central Europeu (BCE), que va respondre a menors tensions inflacionistes i menors tipus d'interès, que passen del 4,75% al 3,25%. La política fiscal s'orientà al compliment del Pacte d'estabilitat i creixement mitjançant la consolidació pressupostària.

Durant l'any 2001 es dugueren a terme dos tipus de reformes estructurals: en primer lloc les que tenen l'objectiu d'assegurar la liberalització de les indústries de xarxa (telecomunicacions, transports o aigua), que són entrades (*inputs*) bàsiques per a la resta de sectors i per tant juguen un important paper quant a la competitivitat de l'economia espanyola, i en segon lloc, els canvis normatius que afecten el marc en què es desenvolupa l'activitat econòmica (competència, contractació pública, mercat de treball).

3.2. SECTORS PRODUCTIUS

Destacam en aquest apartat els comentaris relatius al sector primari, indústria, construcció i serveis.

3.2.1. SECTOR PRIMARI

Durant l'any 2000 hi va haver una recuperació per part del sector primari, amb un creixement del VAB de l'1,5%, però el 2001 aquest índex va passar a una reducció del 0,3%, cosa que va suposar una reducció de 0,1 dècimes de punt com a aportació al creixement del PIB (vegeu quadre I-12).

En la branca agrària (agricultura i ramaderia), la producció va experimentar un creixement del 4,45% a preus corrents, de 34.069,7 milions d'euros el 2000 a 35.588 el 2001, si bé amb comportaments desiguals. Cal citar, en aquest sentit, les pèrdues en la producció de carn de vedella de més de 100.000 milions de ptes. provocada per la crisi de l'encefalopatia espongiforme bovina (EEB).

En matèria fiscal destaca la importància que juguen les mesures de l'anomenat acord

del gasoil que es va firmar, per les pèrdues que l'augment de preus dels carburants va suposar al sector agrari, i que contempla l'aplicació de mesures compensatòries fiscals a l'IVA i l'obertura d'una línia de crèdit per valor de 210,35 milions d'euros.

QUADRE I-12.

Activitat econòmica per sectors, 1999-2001 (taxes de variació interanual dels components del PIB en pessetes constants)						
Anys	Trimestres	Agricultura i pesca	Indústria	Energia	Construcció	Serveis
1999	I Trim.	-4,0	2,9	1,1	10,6	3,8
	II Trim.	-3,8	2,8	0,9	9,6	4,0
	III Trim.	-2,7	3,2	2,0	7,9	4,0
	IV Trim.	-2,6	4,2	2,6	6,7	4,5
	Mitja	-5,0	3,1	2,9	8,7	4,2
2000	I Trim.	-0,4	5,1	2,7	6,3	4,4
	II Trim.	1,7	5,0	3,5	6,4	4,1
	III Trim.	2,6	3,8	4,7	6,3	3,7
	IV Trim.	1,9	2,3	5,2	6,1	3,4
	Mitja	1,5	4,0	4,0	6,3	3,9
2001	I Trim.	0,1	2,0	4,5	5,8	3,4
	II Trim.	-1,6	1,6	2,9	5,5	3,3
	III Trim.	-1,2	1,0	1,1	5,4	3,4
	IV Trim.	1,5	0,0	0,2	5,4	3,3
	Mitja	-0,3	1,1	2,2	5,5	3,3

Font: INE, Contabilidad Nacional Trimestral de España.

Quant a polítiques horitzontals, s'ha d'esmentar l'aprovació del Pla hidrològic nacional i la presentació del Pla nacional de regadius que preveu entre altres, la realització de programes de consolidació i millora de regadius.

En el sector de la pesca es va produir la ruptura de les negociacions de l'acord de pesca amb el Marroc, amb efectes sobre 400 vaixells i 4.500 pescadors. Per aquest motiu, el Consell de Ministres de la UE va aprovar el Pla d'ajudes per a la reestructuració de la flota que fondejava al Marroc, la qual cosa va suposar la concessió del 186 milions d'euros per a la flota espanyola. També cal esmentar la ratificació de l'acord pesquer amb Mauritània, que va permetre resituar prop de 50 vaixells afectats per la ruptura de l'acord amb Marroc.

En aquest mateix sector és important l'aprovació de la Llei 3/2001 de 26 de març, de pesca marítima de l'Estat, amb els objectius de regular la pesca marítima, establir una normativa bàsica d'ordenació del sector pesquer i l'activitat comercial tant interior com exterior dels seus productes, la programació de la investigació pesquera i oceanogràfica i l'establiment d'infraccions i sancions en aigües exteriors.

Altrament, al Consell de Ministres de la UE de desembre del 2001 es va establir una considerable reducció de la quota de captures per al 2002.

En matèria d'estructures pesqueres s'aprovaren les ajudes al sector de la pesca en funció dels programes comunitaris del període 2000-2006, que preveu que seran de 1.692 milions d'euros procedents del Fons Instrument Financer d'Orientació Pesquera (IFOP), als quals se'ls han de sumar els 343,8 milions d'euros de l'Administració espanyola.

En darrer lloc, s'ha de dir que la Comissió va presentar el Llibre Verd sobre el futur de la política pesquera comuna, que serà el punt de partida de la reforma d'aquesta política. Enfront de la posició defensada per la Comissió s'han situat Espanya, França, Grècia, Itàlia, Irlanda i Portugal per considerar-la esbiaixada excessivament cap a la defensa de la sostenibilitat dels recursos pesquers.

En matèria de comerç exterior es va registrar un comportament favorable respecte de l'any anterior: les importacions augmentaren de 3.231,54 milions d'euros el 2000 a 3.802,41 milions d'euros el 2001, i les exportacions se situaren als 1.592,06 milions d'euros enfront dels 1.328,76 del 2000.

La producció d'aqüicultura, que ocupa 36.000 treballadors, va augmentar la seva producció prop de 2.000 tones respecte de l'any anterior, amb un valor estimat superior als 70 mil milions de pessetes.

El Llibre Blanc de l'aqüicultura espanyola va ser publicat el 2001 i es va elaborar el Pla de línies estratègiques que contempla les necessitats més rellevants, de les quals s'han iniciat la política financera i el règim tributari, mercats i comercialització dels productes de l'aqüicultura, sanitat veterinària, educació i formació professional, planificació litoral i hidrològica i gestió mediambiental. Per a l'any 2002 s'iniciarà la de simplificació administrativa i la creació d'un observatori espanyol d'aqüicultura.

3.2.2. INDÚSTRIA

El VAB del sector industrial, excepte la construcció i l'energia, va registrar una variació de l'1,1%, quasi 3 punts percentuals per davall de l'any anterior. L'aportació al creixement del PIB va ser tan sols de 0,2 punts percentuals (5 dècimes per sota de l'aportació de l'any anterior).

L'índex de producció industrial (IPI) es va situar en un creixement de l'1,4% el 2001, la qual cosa representa una caiguda de 5 punts percentuals respecte de l'any anterior.

Tots els components de l'índex de producció industrial (IPI) decreixeren, però el descens més notable fou el que experimentaren els béns d'equip, que caigueren un 3,6%. L'IPI dels béns de consum va descendir un 1,6% i el de béns intermedis un 0,3%.

Per branques d'activitat, només la branca d'energia va manifestar una taxa de varia-

ció positiva del 3%. Els majors retrocessos correspongueren als equips informàtics (reducció del 33%), el material electrònic (14,1%) i la producció de fusta i mobles (12,1%).

La demanda total d'energia elèctrica, en línia amb la moderació de l'activitat, va créixer, descomptats els efectes de la temperatura i la laboralitat, un 5,2%, 1,3 punts percentuals per davall de l'any anterior.

Malgrat l'escassa pluviositat, l'aportació de l'energia hidroelèctrica va arribar a un 21,5% del total, enfront del 15,8% de l'exercici anterior. La producció d'origen nuclear va ser del 34,7%, només mig punt menys que l'any anterior, i l'aportació tèrmica (carbó i fuel-gas) va descendir del 49% el 2000 al 43,9% l'any 2001.

Dins dels productors de règim especial, és important l'augment de les centrals que utilitzen fonts d'energia renovables, inclosa la hidràulica, que aportaren un 43,9% d'aquest règim (7,5 punts percentuals més que el 2000).

Els fets més rellevants que marcaren el comportament del sector elèctric aquest any foren l'intent de fusió d'algunes empreses elèctriques, l'aparició d'un cinquè operador en el mercat de generació, les restriccions del subministrament elèctric i el repte que suposa la liberalització del sector del gas.

Malgrat que la potència instal·lada supera a la demanda màxima, al llarg del 2001 es varen donar restriccions en el subministrament elèctric. De fet, al llarg del quinquenni 1996-2000 la demanda va créixer el 31,1% mentre que l'oferta no va superar el 12,3%.

El fort creixement de demanda d'energia es podria explicar per la inexistència de mesures que incentivin l'ús racional d'aquest tipus d'energia. A més, es produeix un equipament d'electrotecnologies de consum de la societat en general, cosa previsible si es té en compte el desfasament amb els països del nostre entorn.

Des del punt de vista de l'oferta, el marc regulador espanyol, almenys fins al 2001, no havia contemplat cap mesura eficaç que garantís el subministrament d'energia.

Part del problema del desajust entre el creixement de la demanda i l'oferta es podria resoldre mitjançant interconnexions amb la resta d'Europa tal com s'ha recollit en les conclusions de la Cimera de Barcelona de 13 de març del 2002. En aquest sentit, cal destacar que el novembre del 2001 s'ha firmat el Protocol entre Espanya i Portugal per a la creació d'un mercat ibèric de l'electricitat a partir del 2003, amb l'objectiu de donar una major seguretat als subministraments i una major eficiència en la distribució.

Des del punt de vista de la normativa espanyola, els avenços del 2001 foren escassos. Destacaren les mesures per evitar la concentració vertical a aquest sector en virtut del RD 1232/2001 de 12 de novembre. Així mateix, pel RD 1164/2001, de 26 d'octubre, s'establiren les tarifes d'accés a les xarxes, i s'acordà actualitzar-les, simplificar-les i dotar-les de major transparència i seguretat jurídica.

L'any 2001 va haver-hi un descens del preu del petroli del 14,1% que se situà en un preu mitjà de 24,4\$ per barril. Això es va traduir en un descens dels preus dels hidrocarburs líquids de major consum a Espanya, però en conjunt, hi ha certes rigideses a la baixa. A més les reduccions experimentades foren molt inferiors a les registrades al mercat internacional de petroli (3% en la benzina 95 sense plom i 0,2% en el gasoil per a automoció).

Per altra banda, el preu del gas liquat del petroli envasat (bombona de butà) va experimentar una pujada del preu màxim de la bombona de 12,5 litres fins a 8,47 euros, i per al 2002 es preveu una pujada fins a 9,19 euros, per l'aplicació de la Llei 24/2001 de 27 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, que va fer que les vendes d'aquest producte passassin d'estar gravades per un IVA del 7% a estar-ho al 16%. Això tindrà una repercussió negativa en termes d'inflació, tal com recull el Dictamen 3/2001 de 3 d'octubre del CES del Regne d'Espanya sobre l'Avantprojecte de llei de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social.

El gas natural va experimentar una forta empenta liberalitzadora, a través del RD 949/2001 de 3 d'agost que regula l'accés a tercers a les instal·lacions gasístiques i s'estableix un sistema econòmic del sector del gas natural, a través de l'Ordre de 29 de juny del 2001, sobre l'aplicació del gas natural procedent del contracte d'Algèria.

La producció total de vehicles va descendir un 6%, però el sector de l'automòbil va aconseguir tancar l'exercici amb excel·lents resultats, ja que la matriculació de turismes va arribar a la xifra de 1.437.192 unitats, amb un increment del 4% respecte de l'any anterior.

Aquests favorables resultats foren sorprenents si tenim en compte el procés d'alentiment econòmic. L'abaratiment del preu del diner va afavorir la compra de vehicles (la majoria de turismes es financen mitjançant crèdits), però també s'ha de considerar el percentatge de turismes que es compraren al comptat, possiblement com una forma de fer aflorar diners abans de la imminent arribada de l'euro. Així mateix, s'ha de tenir en compte l'efecte evident de la retirada de la benzina amb plom, ja que es produïren més de 870.000 baixes i es va utilitzar el programa PREVER per a 335.140 unitats.

Respecte dels preus dels cotxes en l'àmbit comunitari, l'arribada de l'euro no va produir l'esperada convergència de preus. Espanya continua sent un dels països de la zona euro amb els preus més baixos.

Durant l'any 2001 es va discutir a nivell comunitari la liberalització de la venda de cotxes. Així, el març del 2002, la Comissió va aprovar una comunicació a la qual exposava el Projecte de reglament que establirà les noves normes de la competència aplicables al sector de l'automòbil. S'hi estableixen una sèrie de restriccions als contractes en exclusiva entre fabricants i concessionaris, s'hi proposa separar els negocis de

venda i postvenda i liberalitza les compres transfrontereres dels intermediaris. Així mateix liberalitza el mercat de recanvis i estableix la necessitat de facilitar l'accés dels tallers independents a tota la informació dels fabricants.

3.2.3. CONSTRUCCIÓ

El sector de la construcció va arribar a un ritme de creixement del 5,5%, que tot i ser el més moderat dels darrers quatre anys, va ser el major del quadre macroeconòmic d'oferta i va arribar a duplicar el creixement estimat per al conjunt del PIB. La seva aportació al creixement del PIB fou de 4 dècimes, la més important després de la dels serveis.

Aquest fort creixement del sector de la construcció pot ser causat tant per la imminent arribada de la moneda única com pel desfavorable comportament dels mercats borsaris. Així i tot, la principal circumstància que pot explicar el sosteniment de la construcció és la creixent demanda d'obra pública. Així, l'obra civil va créixer un 10,3%, 9,2 punts percentuals per sobre de l'any anterior, la qual cosa representa el 22% del total de l'activitat del sector.

L'edificació va créixer un 6,6%, la taxa més baixa dels darrers quatre anys, i reflecteix el canvi cíclic iniciat a partir del segon trimestre del 1999.

L'edificació residencial va experimentar un avenç del 7,7% i encara que va moderar el seu creixement mantengué un notable impuls, malgrat els efectes negatius que sobre la demanda d'habitatge tenen la desaceleració de la creació de llocs de feina, l'alt nivell d'endeutament de les famílies i els alts preus dels immobles, que es contrarestaren amb els baixos tipus d'interès, l'efecte euro i l'efecte borsa.

L'edificació no residencial va arribar a una taxa de creixement interanual del 4,5%, per tant, és el subsector de la construcció que presenta la menor taxa de creixement a causa de la retallada dels plans d'inversió en oficines i centres comercials.

El creixement en aquest sector va situar-se per sobre de la mitjana espanyola en el cas d'Andalusia, Astúries, Balears, Canàries, Cantàbria, Madrid i Comunitat Valenciana.

L'esgotament en el cicle de la construcció es pot inferir a partir de l'índex de producció industrial de materials de construcció, que va registrar un creixement de tan sols un 1,2%, 3,7 punts inferior al de l'any anterior. També es va donar una caiguda del 2,9% en la producció de ciment.

Quant al marc en què es desenvolupa aquesta activitat, és important assenyalar que es va aprovar el Pla hidrològic nacional, Llei 10/2001, de 5 de juliol, que requerirà un elevat ritme d'execució en les infraestructures afectades. A més, es va estudiar una nova

lleï de concessions, amb l'objectiu que el sector privat es vegi atret pel finançament, construcció i explotació d'infraestructures d'interès públic. L'Avantprojecte de lleï reguladora de la concessió d'obres públiques ha instat el Dictamen del CES 1/2002, de 15 de gener.

3.2.4. ELS SERVEIS

El VAB del sector serveis va experimentar un creixement del 3,3%, 6 dècimes per davall de l'exercici anterior. Aquest creixement s'explica per un increment del 3,5% dels serveis de mercat i d'un 2,9% dels serveis de no-mercat. Cal dir que és el principal sector en aportació al creixement econòmic, ja que va aportar 2 punts al creixement del PIB, dels quals, un 20% corresponia a serveis no destinats a la venda.

Els ingressos per operacions de telecomunicacions augmentaren un 14,8%, quasi un punt per davall de l'any 2000. Aquests ingressos es degueren en un 57% a la telefonia fixa, un 41% a la telefonia mòbil i la resta als operadors de cable i serveis telemàtics.

Hi hagué un petit augment de l'obertura del mercat de la telefonia fixa, ja que s'observà una pèrdua de quota del mercat per a l'operador dominant, al qual correspongué un 85,2% del total d'ingressos enfront del 89,7% del 2000. Tot i així, encara controlava el 94,5% de les línies en servei i un 70,6% dels clients.

En telefonia mòbil es va observar un alentiment tant del creixement de la facturació, que es preveia que seria del 26%, 18 punts per davall del creixement de facturació del 2000, com del nombre de nous clients, que es preveia que augmentaria un 18,4%, enfront del 133% del 1999 i del 62% del 2000. A finals d'any, 64 de cada 100 espanyols posseïen un mòbil i aquest ja es considera un mercat madur.

Per altra banda, s'alenteix la posada en marxa de la telefonia de tercera generació, Universal Mobile Telecommunications Systems (UMTS) per problemes tecnològics i d'infraestructures.

A més a més, les operadores amb llicència per a UMTS hagueren d'enfrontar-se a l'augment de la taxa que grava l'espai radioelèctric de 72,12 milions a 961,61 milions d'euros. Per aquest motiu hagueren de retallar les seves despeses d'inversió, cosa que es considera preocupant si es té en compte que l'any 2000, el 6,6% de la formació bruta de capital fix correspongué a la inversió del sector de telecomunicacions.

Pel que fa al turisme, s'ha de dir que es va registrar de nou una entrada rècord de turistes al territori espanyol, 49,5 milions turistes, la qual cosa suposa un creixement del 3,4% respecte de l'any 2000. Així i tot, encara que els ingressos foren superiors als de l'any anterior, es manifestà una desacceleració sobretot als darrers mesos de l'any. Aquests ingressos augmentaren un 3,7% en termes reals, es pot dir per tant que els ingressos per turista augmentaren, igual que havia passat en els darrers anys.

El 85% dels turistes que arriba a Espanya ho va fer per motiu d'oci o vacances, i en el 64,3% dels casos la duració de la seva estada va ser de 9,1 nits, una més que l'any anterior. Canàries i les Illes Balears absorbiren el 42,3% del total de turistes, principalment britànics, alemanys, francesos i italians.

Encara que els resultats no reflecteixen els efectes de l'atemptat de l'11 de setembre, les previsions per al 2002 del comportament del sector turístic sí que s'han vist afectades. De fet, el darrer trimestre del 2001, caigué l'arribada de turistes dels Estats Units i del Japó, es va produir una major arribada de turistes per carretera i caigué l'arribada de turistes a Canàries, tot i ser un destí d'hivern per excel·lència.

3.3. DEMANDA INTERNA I SECTOR EXTERIOR

Destacam a aquest apartat l'anàlisi dels diferents components de la demanda interna (consum i inversió) i l'anàlisi del sector exterior.

3.3.1. DEMANDA INTERNA

La demanda interna va aportar 2,9 punts percentuals al creixement del PIB, 1,4 punts menys que l'any anterior. Des del vessant de la demanda, és la variable que explica la desacceleració econòmica del 2001 (vegeu quadre I-13).

QUADRE I-13.

Aportació de la demanda interna i del sector exterior al creixement del PIB, 1987-2001 (taxa de variació interanual del PIB i aportació de la demanda interna i del sector exterior al seu creixement en punts percentuals)

Anys	Demanda interna	Sector exterior	Producte interior brut
1987	8,1	-2,5	5,5
1988	7,2	-2,0	5,1
1989	8,2	-3,4	4,8
1990	5,1	-1,3	3,8
1991	3,0	-0,8	2,6
1992	1,0	-0,4	0,9
1993	-3,4	2,4	-1,0
1994	1,5	0,9	2,4
1995	3,1	-0,3	2,8
1996	1,9	0,5	2,4
1997	3,4	0,6	4,0
1998	5,6	-1,3	4,3
1999	5,6	-1,5	4,1
2000	4,3	-0,2	4,1
2001	2,9	-0,1	2,8

Font: INE, Contabilidad Nacional Trimestral de España.

Cal destacar que el comportament que més pes té, la despesa en consum final de les llars, va registrar un petit debilitament al llarg de l'any, causat per l'increment a la

segona meitat de l'any de la despesa en determinats béns que podrien estar associats a l'efecte euro. La inversió en construcció va mantenir un fort dinamisme, va créixer a una taxa semblant a la de l'any anterior, mentre que la inversió en béns d'equip de les empreses fou la que va experimentar el major deteriorament.

La despesa en consum final total es desaccelerà per créixer de mitjana un 2,8%, 1,2 punts menys que l'any anterior. Així, la de les llars va créixer un 2,7%, enfront del 4% de l'any anterior, possiblement a causa del menor increment de la renda disponible pel menor creixement del treball i de la remuneració als assalariats, en un context d'efecte riquesa negatiu per la dèbil o negativa revaluació dels actius financers en renda variable i per l'escassa retribució de l'estalvi financer en renda fixa, pels reduïts tipus d'interès.

Val a dir també que les expectatives dels consumidors manifestades a través del seu indicador de confiança, experimentaren un retrocés que no es registrava des del 1997. Aquest indicador va començar l'any a un nivell de -1 i va arribar als -8 punts el desembre, a causa del deteriorament de les expectatives de les llars quant a la seva mateixa situació econòmica.

El consum públic va experimentar el 2001 un creixement mitjà del 3,1%, per damunt de les previsions oficials del 2%, però quasi un punt menys que l'any anterior i amb un perfil lleugerament ascendent. En termes nominals el creixement fou d'un 6%, i s'aprecià un major dinamisme en el consum intermedi de les administracions públiques, que va créixer per damunt del 7%, mentre que la remuneració d'assalariats, s'incrementà entorn del 5%.

La demanda d'inversió, mesurada per la formació bruta de capital fix, va intensificar la tendència a la desacceleració que registra des de principis del 1999. Amb un creixement mitjà del 2,5%, va acabar l'any 2001 a una taxa interanual de l'1,7%, mentre que a principi del 1999 ho feia a una taxa del 10,6%. D'aquesta manera, la inversió només va sumar 6 dècimes de punt al creixement del PIB. La desacceleració fou molt més acusada al component de béns d'equip, que va registrar una taxa de variació negativa per primer cop des de la recessió econòmica de l'any 1993. La construcció només va reduir mig punt percentual el seu creixement.

L'Enquesta de conjuntura industrial va mostrar un empitjorament de les expectatives empresarials fins a arribar a un valor de -5,4 punts de mitjana i de -9,3 en el mes de desembre, que no es registrava des del 1996. Per altra banda, el nivell de cartera de comandes interiors de béns d'equip va evolucionar en el mateix sentit, amb un saldo entre respostes positives i negatives de -14 per al conjunt de l'any i de -23 l'últim mes. Les expectatives empresarials es veieren deteriorades pel continu empitjorament de l'entorn econòmic internacional, el fort debilitament del comerç mundial i la conseqüent revisió a la baixa de les previsions de creixement a les àrees desenvolupades.

Els resultats de les empreses no financeres -segons la Central de Balanços Trimes-

trals del Banco de España- mostren que la seva activitat productiva va perdre dinamisme al llarg de l'any. Aquest menor ritme d'activitat va tenir una major incidència a les empreses industrials, cosa que contrasta amb els resultats favorables aconseguits l'any 2000. En el seu compte de resultats, tant els recursos generats com el resultat ordinari net, el valor afegit brut i el resultat econòmic brut presentaren creixements més moderats que el 2000. Així, el resultat net de les empreses analitzades va experimentar una reducció del 3,7% el 2001. El cost del finançament extern es mantengué en valors molt semblants als de l'any anterior, amb la qual cosa el palanquejament financer, va continuar sent positiu, de 2,9%, tot coincidint amb el de l'any anterior.

La demanda de formació bruta de capital fix en construcció fou el component de despesa que va mostrar una major fortalesa, va créixer al llarg de l'any a taxes de prop del 6%, lleugerament per davall de l'any anterior i amb una lleugera tendència a la desacceleració al llarg de l'any. No obstant això, la composició del creixement d'aquesta inversió fou diferent a la d'anys anteriors. Així, s'observà un debilitament de la inversió al subsector d'edificació residencial, mentre que la inversió al segment d'obra en infraestructures va registrar un considerable increment.

L'IPI de materials de construcció va créixer un 1,2%, la menor taxa de creixement dels últims cinc anys, però almenys la seva evolució fou positiva, contràriament als IPI de béns de consum i de béns d'equip, que registraren caigudes.

3.3.2. EL SECTOR EXTERIOR

L'aportació negativa del sector exterior al creixement del PIB en termes reals, encara que negativa, de -0,1, va suposar una millora d'una dècima respecte de l'any anterior, en un marc de major desacceleració de les importacions que de les exportacions i en un procés de desacceleració econòmica internacional.

La moderació experimentada pel preu dels productes energètics importats va contribuir a la millora respecte del resultat de l'any anterior del sector exterior. A la balança de pagaments, el fort dèficit de la balança comercial es va reduir lleugerament (-1%), es produí un nou augment del superàvit de la balança de serveis (13,7%), el dèficit de la balança de rendes va empitjorar (-22,7%) i el superàvit de la de transferències corrents va millorar (20,5%) (vegeu quadre I-14).

Com a conseqüència, el saldo de la balança per compte corrent va registrar un dèficit, del 2,6% del PIB, inferior en mig punt percentual al de l'any anterior. El compte de capital va registrar un saldo acumulat positiu, superior en un 9% al de l'any 2000, però no pogué cobrir el dèficit de les operacions corrents. Així, el saldo acumulat negatiu de les balances per compte corrent i de capital, que reflecteix la necessitat de finançament de l'economia espanyola, fou de l'1,7% del PIB, però va mostrar una correcció de 0,6 punts percentuals respecte de l'any anterior.

QUADRE I-14.

Balances per compte corrent i de capital, 2000-2001 (milions d'euros)

Conceptes	2000			2001 (1)			2001-2000
	Ingressos	Pagaments	Saldo	Ingressos	Pagaments	Saldo	
Compte corrent	211.809,0	230.768,0	-18.959,0	230.239,0	247.280,0	-17.041,0	-10,1
Balança comercial	124.963,0	160.605,0	-35.643,0	130.692,0	165.985,0	-35.293,0	-1,0
Serveis	58.227,4	34.011,2	24.216,3	64.109,4	36.581,6	27.527,8	13,7
Turisme	33.711,0	5.968,4	27.742,6	36.704,9	6.670,0	30.034,9	8,3
Altres	24.516,5	28.042,8	-3.526,3	27.404,5	29.911,6	-2.507,1	28,9
Rendes	16.212,0	25.267,1	-9.055,1	21.515,7	32.626,4	-11.111,0	-22,7
Transferències	12.406,8	10.884,1	1.522,7	13.922,2	12.087,2	1.835,0	20,5
Compte de capital	6.274,7	1.057,3	5.217,3	6.525,4	836,2	5.689,2	9,0
Comptes corrent+capital	218.084,0	231.825,0	-13.741,0	236.764,0	248.116,0	-11.352,0	-17,4

(1) Dades d'avenç per al mes de desembre de 2001. Per a la resta, les dades incorporen revisions a les xifres provisionals publicades en mesos anteriors.

Font: Banco de España.

Aquesta necessitat de finançament s'explica principalment pel saldo deficitari de la balança comercial, que va ser del 5,4% del PIB, mig punt percentual menys que l'any anterior. L'augment del superàvit turístic de la rúbrica de serveis no pogué compensar el dèficit comercial. Així, des del 1999 es produeix una interrupció en la millora del procés d'ajust exterior.

A l'any 2001, el grau d'internacionalització de l'economia espanyola, o percentatge de la suma de les exportacions i importacions de béns i serveis en termes corrents sobre el PIB, fou del 61,3%, un punt menor al que es va arribar l'any anterior, però molt superior al 37,4% que es registrava el 1986, any d'integració a les comunitats europees. De llavors ençà s'ha intensificat el grau d'internacionalització, que s'ha traduït en un continu guany de quota de mercat a l'exterior, que ha passat de l'1% a començaments dels anys vuitanta fins al 2% d'ara.

L'esforç per a la promoció del comerç exterior es va plasmar el mes d'abril del 2001 en el Pla d'internacionalització de l'economia espanyola, elaborat per la Secretaria d'Estat de Comerç i Turisme. Un dels seus principals objectius fa referència a un persistent problema del sector exterior espanyol, l'excessiva dependència tecnològica i energètica de l'exterior, que generà el 2001 el 73,2% del dèficit exterior total.

L'any 2001, la competitivitat via preus de les exportacions, mesurada per l'índex de tendència de la competitivitat, va empitjorar un 1,5% enfront de la resta dels països de l'OCDE, un 1,4% enfront de la resta d'estats membres de la Unió Europea i un 0,9% enfront dels països de la Unió Monetària Europea.

El dèficit comercial en termes de duanes fou el 2001 pràcticament igual al registrat l'any anterior quan el fort augment de la factura energètica l'incrementà en un 32,3%. La taxa de cobertura de l'any va superar en 8 dècimes de punt percentuals la registrada el 2000. Les exportacions experimentaren un creixement del 4,5% però amb una trajectòria clarament descendent al llarg del 2001. Les importacions augmentaren a una taxa nominal del 3,3%, enfront del 22,3% de l'any anterior, amb una evolució al llarg de l'any de desacceleració. En deduir de la taxa de creixement nominal l'augment dels preus, l'avenç real de les exportacions fou del 2%, enfront del 12,2% de l'any anterior. Igualment en termes reals, el creixement de les importacions fou del 4,1%, la meitat que l'any anterior (vegeu quadre I-15 i quadre I-16).

QUADRE I-15.

Balança comercial, 1994-2001
 (en percentatges i en milers de milions de pessetes)

Conceptes	Milers de milions d'euros 2001	Percentatges de variació anual							
		94/93	95/94	96/95	97/96	98/97	99/98	00/99	01/00
Exportacions	128,7	25,7	17,2	13,2	18,1	6,7	5,6	19,1	4,5
Importacions	171,7	21,5	16,3	7,8	16,4	10,4	14,0	22,3	3,3
Saldo	-43,0	7,7	13,1	-13,5	7,8	31,5	52,5	32,2	0,0
Taxa de cobertura*	74,9	-	-	-	-	-	-	-	-

* Percentatge d'exportacions sobre importacions.

 Font: *Departamento de Aduanas e Impuestos Especiales*.

QUADRE I-16.

Comerç de mercaderies d'Espanya amb la UE, 1985-2001
 (milers de milions de pessetes)

Anys	Importacions		Exportacions		Taxa de cobertura	
	Valor	% sobre total	Valor	% sobre total	UE	Promemòria Mòn
1985	1.985,5	39,1	2.219,5	54,1	111,8	80,8
1986	2.606,5	52,7	2.375,4	62,4	91,1	76,9
1987	3.482,0	57,7	2.768,4	66,0	79,5	69,6
1988	4.239,8	60,2	3.171,9	67,7	74,8	66,6
1989	5.074,3	60,4	3.533,5	68,8	69,6	61,2
1990	5.602,2	62,8	4.028,6	71,4	71,9	63,3
1991	6.091,6	63,0	4.548,7	73,1	74,7	64,4
1992	6.485,7	63,6	4.845,9	73,4	74,7	64,7
1993	6.308,0	62,3	5.348,1	69,0	84,8	76,5
1994	7.915,4	64,1	6.917,2	70,6	87,4	79,3
1995	9.362,5	65,4	8.264,6	72,3	88,3	79,8
1996	10.226,9	66,3	9.238,1	71,4	90,3	83,8
1997	11.736,0	65,3	10.681,3	70,0	91,0	85,0
1998	13.289,8	67,0	11.660,9	71,6	87,7	82,1
1999	15.294,9	67,7	12.431,9	72,3	81,3	76,1
2000	17.453,8	63,1	14.465,9	70,6	82,9	74,1
2001	18.244,2	63,9	15.263,8	71,3	83,7	74,9

 Font: *Departamento de Aduanas e Impuestos Especiales*.

El 71,3% del total de les exportacions va tenir com a destí els estats membres de la Unió Europea. De les exportacions a països no comunitaris destacaren els increments de les destinades als països d'Europa Central i Oriental, estats bàltics i Rússia, que representaren el 3,3% del total de les exportacions. Les exportacions als Estats Units experimentaren una caiguda des del mes d'agost i arribaren a valors negatius superiors al 20% els últims mesos de l'any.

De la distribució geogràfica del 2001 de les importacions espanyoles s'ha de destacar l'augment nominal de les importacions de la Unió Europea amb un 4,5%, superior a les

QUADRE I-17.

Comerç exterior per comunitats autònomes 2001 (en milions d'euros)									
Comunitats autònomes	Exportacions				Imports				Saldo
	Valor	% sobre total	2001/00 %	Contribució al creixement	Valor	% sobre total	2001/00 %	Contribució al creixement	
Total	128.672,0	100,0	4,5	4,5	171.690,8	100,0	3,3	3,3	-43.018,8
Andalusia	10.120,7	7,9	2,7	0,2	11.976,6	7,0	0,2	0,0	-1.855,9
Aragó	5.422,2	4,2	8,4	0,3	5.170,2	3,0	3,0	0,1	252,0
Astúries	1.576,3	1,2	-6,2	-0,1	2.053,0	1,2	5,6	0,1	-485,7
Balears	1.063,3	0,8	20,3	0,1	1.626,0	0,9	-7,3	-0,1	-562,7
Canàries	831,1	0,6	-4,7	0,0	3.687,9	2,1	-1,7	0,0	-2.856,8
Cantàbria	1.520,6	1,2	5,7	0,1	1.626,4	0,9	14,3	0,1	-105,8
Castella-La Manxa	1.965,9	1,5	6,6	0,1	3.691,9	2,2	13,6	0,3	-1.726,0
Castella i Lleó	8.244,3	6,4	0,5	0,0	8.330,3	4,9	-0,3	0,0	-86,0
Catalunya	36.009,1	28,0	9,0	2,4	49.696,3	28,9	5,0	1,4	-13.687,2
C. Valenciana	15.796,3	12,3	3,9	0,5	13.479,8	7,9	9,2	0,7	2.316,5
Extremadura	776,9	0,6	14,0	0,1	372,1	0,2	2,6	0,0	404,8
Galícia	9.270,5	7,2	12,5	0,8	9.372,8	5,5	6,2	0,3	-102,3
Madrid	14.019,9	10,9	2,2	0,2	40.921,8	23,8	1,5	0,4	-26.901,9
Múrcia	3.442,1	2,7	9,4	0,2	4.394,8	2,6	8,2	0,2	-952,7
Navarra	4.312,7	3,4	-15,4	-0,6	3.886,1	2,3	1,4	0,0	426,6
País Basc	11.191,4	8,7	-2,4	-0,2	9.878,1	5,8	-2,5	-0,2	1.313,3
Rioja, La	863,8	0,7	7,6	0,0	662,7	0,4	0,7	0,0	201,1

Font: Subdirección General de Estudios del Sector Exterior, amb dades del Departament de Duanes i Imposts Especials.

d'origen no comunitari, de l'1,3%. Això no obstant, els majors increments de les importacions es produïren des dels països d'Europa Central i Oriental, amb un augment del 33,3% i des de països com el Marroc (26,6%), Suïssa (27,0%) i Turquia (22,5%).

L'evolució de les exportacions per regions mostra una forta desacceleració de les vendes exteriors en la major part de les comunitats autònomes, excepte a Aragó, Balears, Extremadura i La Rioja que enregistren taxes de creixement de les seves exportacions superiors a les que obtingueren el 2000; Balears va ser la que registra un major creixement amb un 20,3%. S'enregistrà un creixement inferior a la mitjana a vuit de les desset comunitats autònomes, de les quals quatre, Astúries, Canàries, Navarra i País Basc, mostraren una caiguda en les seves vendes exteriors (vegeu quadre I-17).

El superàvit de la balança de serveis va augmentar un 13,7%, un punt més que l'any anterior. A aquest resultat contribuïren el tradicional superàvit de la balança turística que, en aquesta ocasió, s'incrementà en un 8,3%, menys que l'any 2000, i la resta de serveis, que va reduir considerablement el seu dèficit respecte del mateix període.

Els ingressos per turisme moderaren el seu ritme d'avanç en quasi 2 punts, fins a situar la seva taxa de creixement al 8,9%, mentre que els pagaments augmentaren un 11,8% enfront del 15,5% de l'any anterior. Es pot considerar l'any 2001 molt positiu en comparació amb els resultats obtinguts pel turisme mundial. Així, Espanya, amb el 7,2% de quota de mercat mundial, va recuperar el segon lloc en la classificació de països receptors de turistes, ja que l'evolució adversa del turisme mundial ha afectat principalment els altres dos països líders del turisme mundial, cas dels d'Estats Units i de França.

Canàries, Balears i Catalunya reberen quasi dos terços del total de turistes estrangers. Balears, amb una participació sobre el total nacional del 20,6% dels turistes, veié reduir la seva arribada en un 2,2%, a causa sobretot del descens en el nombre de turistes alemanys, que, juntament amb els britànics, són els seus principals mercats emissors.

La balança de rendes registrà un dèficit d'11.111,0 milions d'euros, superior en un 22,7% al de l'any anterior. Les partides d'ingressos i pagaments registraren ritmes de creixement elevats, amb una taxa de variació en el primer cas del 32,7% i del 29,1% en el segon.

La balança de transferències corrents registrà un superàvit superior en un 20,5% al de l'any precedent. Els ingressos augmentaren un 12,2%, després de la reducció de l'any anterior, i els pagaments creixeren l'11,1%.

El compte de capital va obtenir un superàvit de 5.689,2 milions d'euros, la qual cosa suposa un increment del 9%. Els ingressos del sector privat augmentaren lleugerament, mentre que els de caràcter públic, de molt major pes, i procedents dels fons estructurals del pressupost comunitari, registraren un considerable increment respecte de l'any 2000.

La necessitat de finançament de l'economia espanyola (saldo de la balança per operacions corrents i de capital) fou de -11.352,0 milions d'euros. Les entrades netes de capital en concepte d'inversions directes, de cartera i altres inversions (crèdits, *repos*, dipòsits i derivats financers) foren de 980,7 milions d'euros. Les errades i omissions es varen comptabilitzar per -7.104 milions d'euros, per la qual cosa el compte financer va registrar una necessitat de finançament global de -17.475,3 milions d'euros).

Aquest deute financer enfront de l'exterior va córrer a càrrec del Banco de España amb una disminució de reserves de -1.580,8 milions d'euros, una disminució d'actius nets del Banco de España enfront de l'Eurosistema de -16.122,4 milions d'euros i un increment d'altres actius nets de 227,9 milions d'euros (vegeu quadre I-18).

3.4. INFLACIÓ I POLÍTICA MONETÀRIA

Destacam en aquest apartat l'anàlisi de la inflació i el seu desglossament per comunitats autònomes, així com l'anàlisi de la política monetària.

3.4.1. INFLACIÓ

L'any 2001 es va tancar amb una taxa d'inflació interanual a desembre del 2,7%, enfront del 4% del 2000. En canvi el creixement mitjà anual de la inflació va ser del 3,6%, 2 dècimes superior al creixement enregistrat l'any anterior, que reflecteix l'elevada inflació que es va donar als primers mesos de l'any. El creixement interanual de la inflació subjacent (descomptada la inflació dels aliments no elaborats i de l'energia) va ser del 3,8%, 8 dècimes per damunt de l'exercici anterior i el més elevat des de mitjans del 1996.

El sector de l'alimentació va ser el més inflacionista del 2001, amb una taxa interanual del 5,6%, causada pel comportament diferenciat dels seus dos components; els aliments no elaborats que, afectats per la crisi de les vaques i d'altres productes agrícoles, registraren elevades taxes interanuals de creixement dels seus preus els primers mesos de l'any per iniciar posteriorment una fase deflacionista amb un registra anual d'un 6,1%; i els aliments elaborats, que reflectiren l'encariment de les seves entrades (*inputs*), i que tancaren l'exercici amb una inflació interanual del 5,3% (vegeu quadre I-19).

En conseqüència, el creixement moderat de l'índex general de preus va respondre al comportament dels preus dels productes de no-alimentació, que creixeren a una taxa interanual de l'1,8% el mes de desembre, quasi tres vegades inferior a la inflació registrada pel component d'alimentació. Al llarg de l'any la variació dels preus va mostrar un perfil descendent que invertí la tendència de l'exercici anterior.

QUADRE I-18.

Balança financera, 2000-2001 (milions d'euros)

Conceptes	2000			2001 (1)		
	Variació passius	Variació actius	Saldo	Variació passius	Variació actius	Saldo
Compte financer	–	–	21.509,2	–	–	18.455,6
Exclòs Banco de España	–	–	27.652,2	–	–	980,4
Inversions directes	–	–	–18.560,9	–	–	–6.734,4
D'Espanya a l'exterior	–	58.302,8	–58.303,0	–	29.285,3	–29.285,3
De l'exterior a Espanya (2)	39.742,1	–	39.742,1	22.550,9	–	22.550,9
Inversions de cartera	–	–	–2.919,7	–	–	–14.655,0
D'Espanya a l'exterior	–	65.131,7	–65.132,0	–	47.579,4	–47.579,4
De l'exterior a Espanya (3)	62.212,3	–	62.212,3	32.294,4	–	32.294,4
Altres Inversions (4)	–	–	46.960,5	–	–	22.384,3
D'Espanya a l'exterior	–	9.492,8	–9.492,8	–	2.712,4	–2.712,4
De l'exterior a Espanya	56.453,3	–	56.453,3	25.096,7	–	25.096,7
Derivats financers	–	–	2.171,7	–	–	–14,5
Banco de España (5)	–	–	–6.143,0	–	–	17.475,3
Reserves	–	–	3.301,5	–	–	1.580,8
Actius BE enfront de l'Eurosistema	–	–	–9.250,1	–	–	16.122,4
Altres actius nets	–	–	–194,3	–	–	–227,9
Errors i omissions	–	–	–7.767,8	–	–	–7.104,0

(1) Dades d'avenç per al mes de desembre. Per a la resta, les dades incorporen revisions a les xifres provisionals publicades en mesos anteriors.

(2) No recull les inversions directes en accions cotitzades; inclou les inversions de cartera en accions no cotitzades.

(3) Inclou les inversions directes en accions cotitzades; no recull les inversions de cartera en accions no cotitzades.

(4) Inclou, principalment, préstecs, repos i dipòsits.

(5) Un signe negatiu (positiu) suposa un augment (disminució) dels actius del BE enfront a l'exterior.

Font: *Banco de España*.

QUADRE I-19.
 Components de l'IPC, 2001

Components	Ponderació (%)	Increment (%) (1)	Respecte de l'índex general de l'any anterior 2,7% (▲ ▼)	Respecte de l'any anterior (+ -)
Alimentació	24,7	5,6	▲	+
No elaborats	15,8	6,1	▲	-
Elaborats	8,9	5,3	▲	+
No alimentació	75,3	1,8	▼	+
Vestit i calçat	10,0	3,2	▲	+
Habitatge	11,5	1,8	▼	-
Parament	6,4	2,8	▲	-
Medicina	2,9	2,7	▲	+
Transport	15,7	-2,9	▼	-
Comunicacions	2,5	-2,6	▼	+
Oci i cultura	6,5	2,3	▼	+
Ensenyança	1,7	4,1	▲	-
Hotels, cafès i restaurants	11,3	4,7	▲	+
Altres	6,7	3,5	▲	-

Notes: Amb signe (▲ ▼) s'indica major o menor increment respecte de l'índex general.

Amb signe (+ -) s'indica augment o disminució al 2001 respecte a la variació de l'índex de cada component experimentada el 2000.

(1) Taxes de variació interanual a desembre.

Font: INE, Boletín Mensual de Estadística.

L'anàlisi per grups de despesa es beneficia de la major desagregació establerta pel denominat "nou IPC" per adaptar-lo a la nova Classificació internacional de consum COICOP. Es distingeixen dotze grups de despesa en lloc de vuit, i hi destaca la consideració de les comunicacions com a grup de despesa separat del transport. Des del 1999 es dona un procés deflacionista a les comunicacions, com a resultat de la major competència en telecomunicacions, que ha duit un descens de preus del 2,6% el 2001. Els preus dels transports descendiren el 2001 un 2,9%, fonamentalment per la caiguda dels preus dels combustibles, clau en la moderació del creixement de l'índex general, a causa de l'alta ponderació que hi tenen (15,7%).

Els preus de l'hostaleria, que tenen una ponderació de l'11,3%, repercutiren negativament a l'índex general, ja que augmentaren un 4,7% en termes interanuals de desembre.

Totes les taxes d'inflació registrades a les diferents comunitats autònomes moderaren el seu creixement respecte de l'exercici anterior. La comunitat autònoma amb majors tensions inflacionistes va ser les Illes Balears, on només fou d'una dècima inferior a la del 2000.

La taxa interanual d'inflació mesurada a través de l'índex de preus de consum harmonitzat (IPCA) registrada per a Espanya, del 2,9% va suposar la reducció del diferencial espanyol d'inflació respecte de la zona euro d'1,4% a 0,8%. També se suavitzà el diferencial amb el conjunt de la Unió Europea, que passà d'1,7% a 0,9%. Així i tot, resulta

preocupant la diferència d'inflació respecte dels principals socis comercials d'Espanya, excepte per als grups de transport i comunicacions (vegeu quadre I-20).

Finalment, per al conjunt de l'exercici, l'índex general de preus industrials (IPRI) va registrar en termes interanuals de desembre una deflació del 0,8%, iniciada el quart trimestre de l'any i sobretot motivada per la caiguda dels preus dels béns intermedis, que segueixen les pautes dels preus energètics.

Els béns de consum i d'equip mantengueren la seva tònica de contenció, encara que els primers creixeren a una taxa interanual del 3,3%, enfront de l'1,9% de l'any anterior. Aquest augment és causat pels preus dels aliments, que incorporaren l'impacte de l'escalada de preus agraris de l'exercici previ. De fet, la partida de l'IPRI que recull aliments, begudes i tabac va arribar a un creixement interanual del 4,6% el desembre, 2,5 punts percentuals superior al 2000.

3.4.2. POLÍTICA MONETÀRIA

El BCE va considerar que els principals riscos inflacionistes del 2000, com l'augment del preu del petroli, la debilitat de l'euro i l'expansió del crèdit privat, que havien fet augmentar els tipus d'intervenció en 2,25 punts percentuals des de finals del 1999, havien desaparegut o moderat la seva influència sobre la taxa d'inflació a principis del 2001.

Aquests factors, juntament amb unes previsions d'alentiment del creixement al conjunt de la Unió Europea, propiciaren el descens del tipus d'interès en 1,75 punts. Així, mentre el BCE havia deixat situats els tipus d'interès en un màxim del 4,75% el 5 d'octubre del 2000, canvià l'orientació de la política monetària el 10 de maig del 2001 i inicià una baixada de un quart de punt. Els va tornar a baixar un quart de punt el 30 d'agost i mig punt el 17 de setembre i 8 de novembre, quan va quedar situat en un valor del 3,25%.

Això no obstant, la relaxació monetària adoptada a la segona meitat de l'any, la taxa d'inflació de la zona euro, va arribar en termes interanuals de desembre a un 2,1%, una dècima per damunt de l'objectiu d'inflació, que representa l'estabilitat de preus i 5 dècimes per davall de la de l'any anterior. Aquesta desacceleració de la taxa d'inflació va tenir lloc des del mes de maig, fonamentalment, pel descens dels preus del petroli i per l'alentiment de la demanda provocada per la desacceleració econòmica i internacional

És necessari posar especial atenció a la dispersió que hi ha entre les taxes d'inflació dels diferents estats membres, que s'ha mantingut molt elevada, cosa que dificulta la definició d'una estratègia monetària única.

Finalment, cal esmentar que el BCE ha considerat que l'impacte inflacionista que es podia preveure per la introducció física de l'euro seria temporal i limitat, gràcies a

QUADRE I-20.

Índex de preus al consum harmonitzat per grups, 2001 (taxes de variació interanual)

Països	Aliments i begudes no alcohòliques	Begudes alcohòliques i tabac	Vestit i calçat	Habitatge	Parament	Medicina	Transport	Comunicacions	Oci i cultura	Ensenyança	Hotels, cafès i restaurants	Altres	Taxa de variació anual per països
Alemanya	4,7	1,4	1,2	0,9	1,5	1,2	-0,5	-2,0	1,3	1,3	2,1	2,7	1,5
Àustria	3,6	4,6	0,7	0,4	1,9	4,7	-0,8	1,2	1,0	31,1	2,1	2,5	1,8
Bèlgica	4,6	2,2	1,2	-0,3	2,6	1,3	-0,7	-0,7	3,7	3,5	2,7	2,7	2,0
Espanya	5,9	4,0	3,2	1,8	2,6	2,6	-2,5	-2,9	3,1	4,1	4,8	3,3	2,9
Finlàndia	5,4	2,3	2,3	1,5	2,2	3,0	-0,5	2,6	2,9	2,6	1,8	3,5	2,3
França*	5,3	3,3	0,9	0,1	2,2	-1,8	-1,1	-1,7	0,2	2,6	3,3	3,0	1,4
Grècia	10,0	5,9	3,7	-2,1	1,9	3,1	-1,0	-1,3	3,4	3,6	3,9	2,3	3,5
Holanda*	6,6	6,8	5,1	6,1	5,2	9,7	1,2	-2,1	4,8	2,9	6,3	4,6	5,1
Irlanda	6,1	3,4	-2,4	1,7	2,9	10,2	-2,4	2,1	6,7	8,5	6,9	8,3	4,4
Itàlia	4,3	3,7	2,9	0,5	1,9	-2,0	0,2	-1,8	2,4	2,8	4,0	4,8	2,3
Luxemburg*	5,1	6,4	2,4	-4,9	2,0	0,5	-5,4	-8,2	3,1	8,0	3,0	4,3	0,9
Portugal	4,4	3,7	2,3	2,5	3,3	4,4	4,4	-1,9	1,9	6,0	4,9	5,1	3,9
U. Monetària*	5,1	3,0	2,1	1,0	2,2	1,0	-0,5	-1,7	1,8	3,7	3,7	3,4	2,1
Dinamarca	3,5	0,3	0,2	2,8	1,9	1,7	0,9	-0,9	1,1	3,7	2,7	5,1	2,1
Regne Unit	3,3	2,4	-7,4	2,2	0,4	4,1	-1,9	-2,9	1,7	4,9	3,6	3,1	1,0
Suècia	5,1	-0,3	6,5	4,6	3,4	5,3	-0,8	4,4	1,6	-1,4	4,0	3,5	3,2
Unió Europea*	4,9	2,8	0,7	1,3	1,9	1,4	-0,8	-1,8	1,8	4,0	3,7	3,3	2,0

* Dades provisionals.

Nota: Amb les novetats introduïdes a l'IPC Base 2001, la diferència principal entre aquest indicador (que a partir d'ara també recull 12 grups especials) i l'IPCA és la cobertura de la població ja que recull la despesa dels turistes a Espanya i exclou el dels espanyols a l'estranger, mentre que l'IPC només contempla la despesa realitzada per les llars residents a Espanya.

Font: Eurostat.

factors com el possible augment de la competència, l'alentiment cíclic de la zona euro, l'elevada supervisió del canvi de moneda, el doble etiquetatge de preus i el compromís de les autoritats de cada país membre.

El descens dels tipus d'interès de l'Eurosistema va tenir com a conseqüència una expansió creditícia a curt termini, de manera que el tipus interbancari a tres mesos va passar del 4,75% al gener a un 3,35% el desembre. Així i tot, les economies domèstiques minvaren el creixement del seu finançament.

Amb relació als rendiments oferts per les obligacions de l'Estat a deu anys, disminuïren en termes nominals de 5,20% el desembre del 2000 a 4,97% el desembre del 2001. En termes reals, aquests rendiments se situaren entre el 3,4% a França i l'1,7% d'Espanya (vegeu quadre I-21).

QUADRE I-21.

Tipus d'interès reals d'Espanya, Alemanya i França. 1993-2001

Anys	Tipus a curt termini (1)			Tipus a llarg termini (2)		
	Alemanya	França	Espanya	Alemanya	França	Espanya
1993	2,7	6,2	7,1	2,0	4,7	5,5
1994	2,6	4,0	3,3	4,2	5,5	4,6
1995	2,5	4,6	4,7	5,0	5,7	6,2
1996	1,7	1,8	4,0	4,7	4,3	5,2
1997	1,6	2,1	3,4	3,9	4,4	4,4
1998	2,5	2,7	2,4	3,6	3,9	3,0
1999	2,3	2,3	0,6	3,9	4,0	2,4
2000	2,4	2,6	1,0	3,4	3,7	2,1
2001	2,1	-	0,9	2,7	3,4	1,7

(1): Mitjanes anuals dels tipus de l'interbancari a 3 mesos, deflactats per l'IPC mitjà anual.

(2): Mitjanes anuals dels tipus d'interès del deute a 10 anys, deflactats per l'IPC mitjà anual.

Font: *Elaboració pròpia a partir de dades del Ministeri d'Economia.*

El comportament del mercat borsari espanyol no va ser diferent del de les principals borses occidentals, encara que els seus resultats foren millors en termes relatius. La borsa de Madrid va registrar per segon any consecutiu rendiments negatius, el seu índex general va sofrir un retrocés del 6,4%. El deteriorament de les cotitzacions fou especialment greu després dels esdeveniments de l'11 de setembre.

El descens registrat per l'IBEX-35 va experimentar una major intensitat a causa dels temors de la crisi de l'Argentina i el deteriorament de les seves cotitzacions va ser superior al de la resta. Encara que durant els primers mesos de l'any a mesura que es feia patent l'alentiment econòmic internacional els índexs europeus anaren caient més enllà de l'índex espanyol.

Els pobres resultats de la borsa afectaren el comportament dels fons d'inversió, encara que l'any 2001 sofriren un descens del 2,9%, enfront de l'11,3% de l'any anterior.

Només els fons de diners, FIAMM i els fons de renda fixa purs experimentaren creixements en el seu patrimoni del 31,4% i del 17,5% respectivament. Quant als fons d'inversió, només el rendiment d'un terç va superar la inflació interanual de desembre del 2001 del 2,7%, de fet, la rendibilitat mitjana dels fons d'inversió per al conjunt de l'exercici va ser del -2,3%.

Els esdeveniments més importants dels mercats borsaris foren les crisis de confiança que causaren els casos Gescartera i Enron als mercats nacionals i internacionals respectivament.

Al llarg de l'any, els debats se centraren en la necessitat d'aprovar l'Avantprojecte de llei financera, amb el principal objectiu d'actualitzar la legislació dels mercats financers i que, a més, contemplava un conjunt de mesures per reforçar el paper supervisor de la Comissió Nacional del Mercat de Valors.

Per altra banda, la sorprenent fallida d'Enron va obrir el debat sobre la necessitat de reformar la Llei d'auditories i sobre la necessitat de separar les funcions consultora i d'auditoria.

Així mateix, des de la creació de l'euro, ha sorgit la necessitat de fomentar la supervisió bancària intracomunitària de forma integrada i/o coordinada. El BCE s'ha plantejat el reforçament del seu comitè de supervisió bancària.

L'avenç més rellevant de l'any 2001 va ser l'establiment d'un acord formal en el Consell de Malmö de coordinació davant possibles crisis financeres. En aquest sentit va destacar la proposta de crear un mercat financer únic espanyol a partir del 15 de febrer del 2002, de manera que Espanya pogués mantenir una posició única i consolidada de cara a la futura integració dels mercats europeus.

Tot i l'alentiment de l'economia americana, l'euro va seguir mostrant la seva debilitat enfront del dòlar, i la depreciació de l'euro enfront del dòlar va arribar a finals d'any a un 0,5% interanual. En els mesos centrals de l'any, la depreciació va ser molt superior i arribà a xifres del 10,1% en termes interanuals de juny.

D'altra banda la recuperació que ja es registrava enfront de la lliura esterlina en termes interanuals es va deteriorar els mesos de juny i juliol. Però els atemptats terroristes de setembre provocaren una apreciació temporal de la moneda única durant els mesos de setembre, octubre i novembre i va arribar a una apreciació interanual enfront del ien japonès del 18,4%.

Encara que la debilitat de l'euro enfront del dòlar és una realitat des de l'inici de la Unió Econòmica i Monetària, no respon a les justificacions que se li han donat fins ara. Per una banda, la relació entre les taxes de creixement del PIB real favorable als Estats

Units enfront de la zona euro va invertir la seva tendència i el PIB de la zona euro va passar a créixer a taxes reals superiors a les d'Estats Units. D'altra banda, una altra de les explicacions de la debilitat de l'euro enfront del dòlar era els menors tipus d'interès a curt termini de la zona euro enfront dels de l'economia nord-americana, però des del mes d'abril del 2001, els tipus de la UEM són superiors.

En definitiva, els canvis al panorama econòmic de la UEM i l'economia nord-americana juntament als atemptats de setembre haurien hagut de suposar un enfortiment clar de la moneda única enfront del dòlar, cosa que no s'ha produït el 2001.

3.5. EL SECTOR PÚBLIC

Els comptes públics es tancaren amb un saldo pràcticament equilibrat, encara que els ingressos públics moderaren el seu creixement i la despesa pública va augmentar més del que s'havia previst.

L'any 2001 es dugué a terme una reforma tributària per tal de garantir l'objectiu d'equilibri pressupostari. A més, també es dugueren a terme dues reformes institucionals: el nou Acord de finançament de les comunitats autònomes de règim comú, que suposà un gran avanç en el procés de descentralització financera i política i la Llei general d'estabilitat pressupostària, que suposa l'obligació de tancar els comptes en equilibri o superàvit.

En termes de comptabilitat nacional, el dèficit agregat del conjunt de les administracions públiques es va saldar per primera vegada des del 1976, pràcticament en equilibri (-229 milions d'euros), dèficit de tan sols la meitat d'una dècima part del PIB (vegeu quadre I-22).

QUADRE I-22.

Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament per subsectors, 2000-2000 (en milions d'euros)

Conceptes	2000		2001	
	Milions d'euros	% sobre PIB	Milions d'euros	% sobre PIB
Administració central	-3.577	-0,6	-2.827	-0,4
Estat	-3.918	-0,6	-3.042	-0,5
Organismes de l'Administració central	341	0,1	215	0,0
Administracions Seguretat Social	3.290	0,5	5.383	0,8
Administracions territorials	-1.826	-0,3	-2.785	-0,4
Administracions públiques	-2.113	-0,3	-229	0,0
PIB utilitzat	608.787	-	650.193	-

Font: IGAE.

Això no obstant, els resultats foren desiguals en els diferents àmbits del sector públic. L'Administració central i les administracions territorials presentaren dèficits del 0,4% del PIB, que foren compensats pel superàvit del 0,8% del PIB de la Seguretat Social.

Respecte de l'any 2000, la necessitat de finançament de l'Administració central en termes de PIB es va reduir i passà del 0,6% al 0,4%, mentre que el dèficit de les administracions territorials va augmentar del 0,3% al 0,4%.

El fet que el creixement dels usos no financers fos menys intens que el dels recursos permeté reduir la necessitat de finançament de les administracions públiques. Així i tot, a causa de la desacceleració econòmica, es registraren menors taxes de creixement dels ingressos i de les despeses corrents que al 2000 (vegeu quadre I-23).

QUADRE I-23.

Comptes no financers de les administracions públiques, 2000-2001
 (en milions d'euros, percentatge del PIB i taxa de variació)

Conceptes	Milions euros		% sobre PIB		% de variació	
	2.000	2.001	2000	2001	2000	2001
Recursos no financers	240.474	257.263	39,5	39,6	7,1	7,0
Recursos corrents	233.911	250.132	38,3	38,4	8,1	6,9
Imposts directes	63.812	68.197	10,5	10,5	10,4	6,9
Imposts indirectes	71.399	74.207	11,7	11,4	8,3	3,9
Cotitzacions socials	81.134	88.080	13,3	13,5	9,7	8,6
Altres recursos corrents	17.566	19.648	2,9	3,0	-6,2	11,9
Recursos de capital	6.563	7.131	1,1	1,1	-19,8	8,7
Imposts sobre el capital	2.395	2.451	0,4	0,4	11,1	2,3
Transferències de capital	4.168	4.680	0,7	0,7	-30,8	12,3
Utilitzacions no financeres	242.587	257.492	39,8	39,6	5,2	6,1
Utilitzacions corrents	212.516	224.032	34,9	34,5	6,1	5,4
Remuneració d'assalariats	63.138	66.367	10,4	10,2	5,6	5,1
Consum mitjà	24.645	26.458	4,0	4,1	9,9	7,4
Prestacions socials (1)	74.812	79.493	12,3	12,2	6,6	6,3
Interessos	19.885	20.160	3,3	3,1	-0,5	1,4
Altres utilitzacions corrents	30.036	31.554	4,9	4,9	7,8	5,1
Utilitzacions de capital	30.071	33.460	4,9	5,1	-1,1	11,3
Formació bruta de capital	19.767	21.912	3,2	3,4	4,3	10,9
Altres utilitzacions de capital	10.049	10.808	1,7	1,8	-10,0	12,1
Capacitat (+)						
Necessitat (-) de finançament	-2.113	-229	-0,35	-0,04	-65,0	-89,2
Promemòria: PIB	608.787	650.193			7,7	6,8

(1) Distintes de las transferències socials en espècie.

Font: IGAE.

Pel que fa als recursos, els impostos indirectes moderaren significativament el seu creixement. Els recursos no financers creixeren un 7%, de forma que la participació dels ingressos públics en aquest agregat va augmentar del 39,5% el 2000, al 39,6% el 2001. Això va ser com a conseqüència de la moderació de la despesa corrent, i, en particular, de la remuneració dels assalariats, mentre que la despesa de capital va créixer un 11,3%, sobretot a causa de la formació bruta de capital fix, que es va situar al 3,4% del PIB.

En termes de caixa, els ingressos líquids no financers recaptats per l'Estat l'any 2001 experimentaren un creixement del 5,5%, inferior al 7,5% del 2000, mentre que els pagaments no financers augmentaren un 5,7% enfront del 3,8% del 2000. Per tant, el dèficit de caixa de l'Estat es va elevar un 18,6%, mentre que el 2000 s'havia reduït un 61,7% i arribà el 2001 a un volum del 0,44% del PIB (vegeu quadre I-24). El saldo primari (diferència entre ingressos i despeses no financers exclosos els pagaments d'interessos del deute) va tenir superàvit (15.380 milions d'euros), encara que en termes de PIB va reduir-se del 2,5% al 2,4%.

QUADRE I-24.

Saldo de caixa no financer de l'Estat, 2000-2001

Conceptes	2000	2001	2000	2001
	Milions d'euros		% de variació	
A. Ingressos no financers	118.694	125.187	7,5	5,5
B. Despeses no financeres	121.125	128.072	3,8	5,7
C. Saldo no financer (A-B)	-2.430	-2.884	-61,7	18,6
En % del PIB	-0,40	-0,44	-	-
D. Pagaments per interessos	17.715	18.264	-7,3	3,1
Saldo primari (C-D)	15.284	15.380	19,9	0,6
En % del PIB	2,51	2,37	-	-

Font: IGAE.

Quant a la composició dels ingressos no financers, la recaptació impositiva va registrar un augment, tal i com s'havia previst, del 6%. La recaptació per impostos directes va créixer un 8,3%, quasi 4 punts més del que s'esperava, gràcies a l'increment del 13,4% de l'IRPF, causat per l'augment de retencions del treball i capital, i malgrat l'estancament de l'impost sobre societats, per l'augment de beneficis fiscals i pels processos d'externalització dels fons de pensions interns (vegeu quadre I-25).

QUADRE I-25.

**Ingressos de caixa no financers de l'Estat, 2000-2000
(en milions d'euros i taxa de variació)**

Conceptes	2000	2001	Creixement (%)	
			Real	Previst (*)
Imposts directes	51.434	55.697	8,3	4,5
Renda de persones físiques	32.152	36.469	13,4	4,7
Renda de societats	17.207	17.217	0,1	5,6
Altres	2.075	2.011	-3,1	-8,3
Imposts indirectes	51.270	53.157	3,7	7,5
Impost sobre el valor afegit	33.389	34.674	3,8	9,4
Imposts especials	16.056	16.612	3,5	3,8
Altres	1.875	1.871	-0,2	1,6
Total ingressos impositius	102.704	108.854	6,0	6,0
Taxes i altres ingressos	1.991	2.643	32,7	38,1
Transferències corrents	5.972	5.961	-0,2	-3,9
Ingressos patrimonials (**)	6.218	6.283	1,0	-41,5
Transferències de capital	1.962	1.462	-25,5	-21,6
Total ingressos no impositius	15.990	16.333	2,1	-14,5
Total ingressos no financers	118.694	125.188	5,5	3,2

(*) Previsió d'ingressos als PGE 2001 en percentatge a la recaptació obtinguda el 2000.

(**) Inclou alienació d'inversions reals.

Font: IGAE.

Els impostos indirectes creixeren tan sols un 3,7%, quasi 4 punts per sota del que s'havia previst i molt per davall del creixement de l'economia (6,8%), a causa de l'escassa empena de l'IVA, motivada per la caiguda de vendes interiors i del valor de les importacions i pel menor grau de compliment de les obligacions tributàries, ja que el consum final va experimentar un creixement del 6%, més de 2 punts per damunt del creixement de la recaptació d'aquest tribut.

Quant als ingressos no impositors, és important l'augment del capítol de taxes, preus públics i altres ingressos, amb un creixement del 32,7%, gràcies a la taxa per reserva del domini públic radioelèctric d'ús privatiu satisfet per les operadores de telefonia mòbil. La menor recaptació obtinguda per transferències va ser motivada per la reducció de transferències de la Unió Europea, tot i l'augment de les transferències a la Seguretat Social i a les comunitats autònomes. Els ingressos patrimonials s'estancaren en lloc de reduir-se i tal com s'havia previst, ja que la falta de l'ingrés realitzat el 2000 per part de les empreses adjudicatàries de telefonia mòbil de tercera generació, es va compensar pel gran creixement dels interessos del compte del tresor al Banco de España.

Les despeses no financeres creixeren un 5,7%, enfront del 2,5% esperat, i romperen la tònica de moderació progressiva dels anys anteriors. Tots els capítols, excepte les inversions reals, experimentaren augments significativament superiors als prevists. Les transferències corrents suposen el 60% de la despesa total de l'Estat, per això el creixement del 5,9% el 2001, va contribuir en gran mesura a l'expansió de la despesa de l'Estat, a causa de l'important augment dels pagaments a l'INSALUD i de les transferències a les comunitats autònomes i a les corporacions locals. Els pagaments d'interessos registraren una taxa positiva del 3,1%, per primera vegada des de feia quatre anys, a conseqüència de l'augment dels tipus d'interès dels anys 1999 i 2000. Per altra banda les despeses de funcionament de l'Estat, de personal i de béns i serveis, creixeren per sota de la mitjana, un 4%. Finalment destaca l'extraordinari creixement de les transferències de capital, un 15,2%, enfront d'un augment més moderat, i inferior al previst, de les inversions reals (vegeu quadre I-26).

QUADRE I-26.

Despeses de caixa no financeres de l'Estat, 2000-2001 (en milions d'euros i taxa de variació)

Conceptes	2000	2001	Creixement (%)	
			Real	Previst (*)
Total despeses no financeres	121.124,7	128.071,7	5,7	2,5
Despeses corrents	109.174,5	114.796,0	5,1	1,8
Despeses de personal	16.261,5	16.827,4	3,5	2,4
Despeses en béns i serveis	2.372,3	2.554,4	7,7	-14,9
Despeses financeres	17.714,8	18.263,7	3,1	-3,8
Transferències corrents	72.825,9	77.150,5	5,9	3,4
Despeses de capital	11.951,0	13.275,7	11,1	9,2
Inversions reals	6.032,7	6.460,8	7,1	9,3
Transferències de capital	5.918,3	6.814,9	15,2	9,2

(*) Previsió de despeses als Pressuposts Generals de l'Estat del 2001 en percentatge als pagaments realitzats el 2000.

Font: IGAE.